

PLANPROGRAM FRITIDSBEBYGGELSE

FOR KOMMUNEPLANEN 2020 - 2035

EIGERSUND KOMMUNE
Sammen for alle

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
1.1 BAKGRUNN OG INNLEDNING	3
1.2 PLANPROGRAMMET	4
1.3 BARN OG UNGE I PLANLEGGINGEN OG TILGJENGELIGHET	4
2. RAMMER FOR PLANARBEIDET	4
2.1 LOVGRUNNLAGET	4
2.2 RAMMER OG FØRINGER FOR PLANARBEIDET	4
3. FORMÅL OG AVGRENSNING AV PLANARBEIDET	6
3.1 FORMÅLET MED PLANARBEIDET	6
3.2 NOEN TEMA SOM VIL KUNNE VÆRE SENTRALE I DET VIDERE PLANARBEIDET	6
4. STATUS FOR FRITIDSBEBYGGELSE I EIGERSUND KOMMUNE	10
4.1 INNHOLDET I BEGREPENE HYTTER, FRITIDSBOLIGER, SECOND HOMES	10
4.4 STATUS FOR FRITIDSBEBYGGELSE I EIGERSUND	10
4.2 BOSTED FOR DE SOM EIER HYTTER OG ULIKE TYPER AV FRITIDSBEBYGGELSE	12
4.3 ANDRE FORHOLD KNYTTET TIL FRITIDSBEBYGGELSE	12
5 DOKUMENTSTRUKTUR OG OPPBYGGING AV KOMMUNEDELPLANEN	14
5.1 PLANBESKRIVELSE	14
5.2 AREALPLANKART	14
5.3 BESTEMMELSER OG RETNINGSLINJER	14
5.4 KONSEKVENsutREDNING OG RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE	14
5.5 FAGUTREDNINGER OG SPØRREUNDERSØKELSE	15
5.6 TEMAKART	15
6. FRAMDRIFT, ORGANISERING OG MEDVIRKNING	16
6.1 PLANLEGGING UNDER COVID-19 – SÆRLIGE HENSYN	16
6.2 ORGANISERING	16
6.3 FORSLAG TIL FREMDRIFTSPLAN OG MEDVIRKNING	17

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og innledning

Kommunestyret i Eigersund kommune vedtok i sak 059/19 at det skal utarbeides en kommunedelplan for fritidsbebyggelse og at utarbeidelse av denne skulle innarbeides i kommunens planstrategi.

Planen skal bidra til å bygge opp under samfunnsdelens målbilde «Sammen om det gode liv» om å «Legge til rette for økt turisme og fritidsbebyggelse.»

Dette er først og fremst en tematisk revidering av arealdelen til kommuneplanen med fokus på byggeområder for fritidsbebyggelse. Dette vil omfatte det som i plan og bygningsloven omfattes av fremtidige og eksisterende byggeområder for fritidsbebyggelse samt områder for spredt fritidsbebyggelse. Mål og strategier i samfunnsdelen, og vil være styrende for arealplanleggingen.

Medvirkning i 2020 vil skje på en annen måte enn tidligere. Korona-epidemien utfordrer tradisjonelle medvirkningsmetoder, begrensninger vil gjøre det vanskeligere å utføre folkemøter, workshops med innbygger og lignende. I samarbeid med kommuneoverlegen har en lagt opp en planprosess som skal ivareta smittervenhensyn i tråd med gjellende føringer fra FHI.

Hovedfokuset for denne planprosessen vil som i andre kommuner derfor bli digital medvirkning. Selv om dette kan virke begrensende for mange, vil det kunne virke befriende for andre. Det gir Eigersund kommune en stor mulighet til å utvikle seg innen digital medvirkning, med nye metoder for innbyggerinvolvering, og forhåpentligvis også med nye brukergrupper. Det er lagt opp til aktiv bruk av nettbaserte løsninger herunder bruk av videosnutter m.m. samt utstrakt bruk av «åpne kontordager» rundt om i kommunen med befaringer o.l. En har lagt vekt på å unngå møteformer med høy tetthet i tråd med føringer fra FHI.

Det er et nasjonalt mål at fritidsbebyggelsen skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk. Det er kommunene som har hovedansvaret for å oppfylle dette nasjonale målet. Kommunedelplan for fritidsbebyggelse er et redskap for både å vise muligheter for ny fritidsbebyggelse og å vise hvilke områder som skal holdes fri for ny bebyggelse til benyttelse for kommunens innbyggere og besøkende.

Siden områder med store naturkvaliteter og vakre kulturlandskap er de mest attraktive hytteområdene, er det også i slike områder utbyggingspresset er størst. Det er derfor viktig å foreta gode avveininger i forhold til behov for friluftss- og rekreasjonsområder for kommunens innbyggere og ønske om attraktive byggeområder for fritidsbebyggelse. Rådmannen vil legge vekt på å søke å finne en avveining mellom ny fritidsbebyggelse og natur- og rekreasjonsverdi for kommunens innbyggere.

1.2 Planprogrammet

Hva er et planprogram

Første del av planarbeidet er å lage et forslag til planprogram jf. pbl § 4-1. Planprogram er en oppskrift på:

- hva planen skal inneholde,
- hva som skal utredes,
- hvordan den skal utarbeides og hvem som skal delta i planprosessen,
- i tillegg til framdriftsplan og
- informasjons- og medvirkningsprosess.

Behandling av planprogrammet

Forslag til planprogram for kommunedelplan for fritidsbebyggelse skal behandles i Kommuneplanutvalget og som vedtar å legge dette ut til offentlig ettersyn. Samtidig med dette varsles det oppstart og åpnes opp for innspill. Etter at planprogrammet har vært til offentlig ettersyn, legges det frem for Kommuneplanutvalget som innstiller til Kommunestyret som vedtar planprogrammet.

1.3 Barn og unge i planleggingen og tilgjengelighet

Barn og unges oppvekstmiljø omfatter barns fysiske, kulturelle, sosiale og psykososiale miljø og sammenhengene mellom disse. Ved vurdering av innspill skal en legge RPR for barn og unge til grunn når det gjelder barn og unges oppvekstmiljø og oppvekstvilkår i kommuneplanen herunder ved vurdering av innspill. Tilgjengelighet skal vurderes og synliggjøres for alle innspill i ROS/KU skjema.

2. RAMMER FOR PLANARBEIDET

2.1 Lovgrunnlaget

Lov om planlegging og byggesaks-behandling (plan- og bygningsloven) (plandelen) (01.07.09) Det er plan og bygningsloven som danner det lovmessige rammeverket for den tematiske revideringen av kommunedelplanf or fritidsbebyggelse.

2.2 Rammer og føringer for planarbeidet

Det er mange statlige og regionale dokumenter som gir føringer for planarbeidet med kommunedelplan for fritidsbebyggelse og en kan kort nevne noen (se vedlegg 1:

Nasjonale føringer

Hvert 4.år i forkant av kommunevalget mottar kommunene nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging for kommende valgperiode. (KMD, 2019.) De nasjonale forventningene (2019-2023) vektlegger følgende fire områder:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

Statlige føringer av betydning for planarbeidet

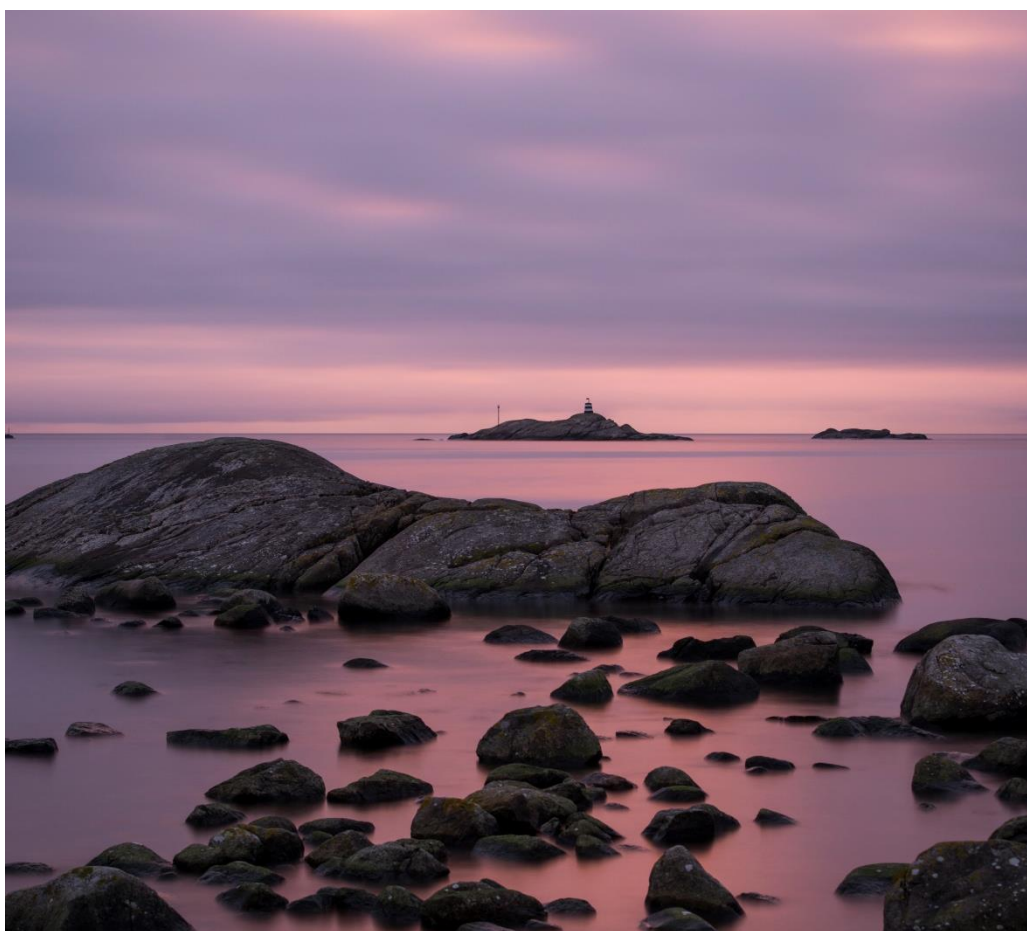
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- T-1450 Planlegging av fritidsbebyggelse

Regionale føringer av betydning for planarbeidet

- Regionalplan for kulturminne
- Regionalplan for Dalane 2019-2030
- Jordvernstrategi for matfylket Rogaland
- Regionalplan for landbruk
- Regional plan for friluftsliv og naturforvaltning 2017-2024

Kommunale føringer

- Kommuneplan for Eigersund kommune 2018-2030
- Temaplaner

3. FORMÅL OG AVGRENSNING AV PLANARBEIDET

3.1 Formålet med planarbeidet

Dette er en tematisk revidering av arealdelen til kommuneplanen med fokus på byggeområder for fritidsbebyggelse (Kommunedelplan). Dette vil omfatte det som i plan og bygningsloven omfattes av fremtidige og eksisterende byggeområder for fritidsbebyggelse samt områder for spredt fritidsbebyggelse.

Eigersund ønsker å være en positiv og imøtekommende hyttekommune og det betyr at kommunen anerkjenner den positive ressursen som ligger i hytteliv, både i et folkehelseperspektiv og i et større samfunnsøkonomisk perspektiv. Hyttebrukere får økte rekreasjonsmuligheter og hytteaktivitet gir ringvirkninger og aktivitet i næringslivet, by og bygder mv. Regelverk og forvaltning må gi forutsigbarhet for grunneiere og samtidig sikre nødvendig styring for kommunen. I dette ligger det også at hyttepolitikken skal sikre en god balanse mellom hytte- og natur- og friluftsjnteresser samt at en gjennom planleggingen skal ivareta hensynet til kommunens innbyggere.

Kommuneplanen bør legge til rette for å nå et mål om til sammen 2000 fritidsboliger i kommunen.

For å få til dette må en i det videre arbeidet se på følgende forhold og være bevisst på:

- En bør arbeide for å få en bevisst målsetting til hvorfor vi skal legge til rette for fritidsboliger og hvilke strategier de skal ta for at kommunen, lokalsamfunnet, lokalbefolkningen og fritidsboligeierne skal få mest mulig positiv effekt av fritidsbebyggelsen.
- Hvilke konsepter for fritidsbebyggelse og målgrupper er det lokalsamfunnet ønsker/trenger og hvordan få en best mulig bærekraftig utvikling for kommunen/ lokalsamfunnet?
- Det bør vektlegges hva som bidrar til god kvalitet i omgivelsene og for ulike målgrupper i områder med fritidsbebyggelse.

Bakgrunnen for at Eigersund kommune ser behov for utarbeiding av en tematisk revidering av kommuneplanens arealdel for fritidsbebyggelse (Kommunedelplan) er kommunens mål om fortsatt befolkningsvekst og det lagt til grunn en årlig vekst i befolkningen på litt under 1% i planperioden. Kommuneplanen peker på at befolkningsvekst kan sikres ved to samtidige strategier:

- Legge til rette for attraktive arbeidsplasser i Eigersund – for ulike utdanningsnivåer og ulike næringer.
- Legge til rette for at Eigersund kan være bostedskommune, men at en kan ha sitt arbeid utenfor kommunen – legge til rette for pendling.

Tanken er at ved å tilrettelegge for flere fritidsboliger, vil en kunne sikre og styrke det lokale næringslivet og derigjennom bidra til befolkningsvekst. Dette sammen med andre satsingsområder, vil samlet kunne gjøre at en oppnår den ønskede veksten.

3.2 Noen tema som vil kunne være sentrale i det videre planarbeidet

Hovedfokuset vil være å vurdere hvordan en kan videreutvikle og etablere flere fritidsboliger i kommunen og dette kan gjøres på flere måter:

- Fortetting av eksisterende byggeområder for fritidsbebyggelse

En måte er å vurdere fortetting av allerede eksisterende byggeområder for fritidsbebyggelse etter nærmere kriterier og der en kan legge føringer for ny bebyggelse uten at en tar stilling til antall nye fritidsboliger. Dette bør avklares i forbindelse med videre reguleringsendring.

- Forslag til nye byggeområder for fritidsbebyggelse i kommuneplanen

En antar at det vil komme innspill om mange nye byggeområder for fritidsbebyggelse, og det vil i den videre behandlingen bl.a. bli lagt vekt på at i hvilken grad en kan benytte eksisterende infrastruktur, hensyn til estetikk, miljø- og landskapshensyn m.m.

Innspillene knyttet til nye byggeområder for fritidsbebyggelse vil som ved tidligere revideringer av kommuneplanen bli konsekvens og ROS vurdert ut fra en rekke kriterier.

Disse forholdene er innarbeidet i ROS/KU skjemaet som utarbeides for alle innspillene slik at saken blir best mulig opplyst.

- **Områder for spredt fritidsbebyggelse**

Dette gjelder mindre områder for 2-3 enheter, men vil ha de samme vurderingene. En legger i liten grad opp til å legge ut områder for spredt fritidsbebyggelse. Det er ønskelig at arealbruken avklares i detaljplan. Dette må vurderes i den enkelte tilfelle.

- **Endring fra boligformål til fritidsbebyggelse**

Endring fra bolig til fritidsbebyggelse vil det ikke bli åpnet opp for jfr. hensynet til bosetting og levende bomiljø.

- **Forslag til byggeområder der fritidsbebyggelse skal benyttes i forbindelse med tilleggsnæring i landbruket**

Reiseliv herunder utleiehytter i tilknytning til stedbunden næring – beholde eksisterende arealer og åpner i utgangspunktet ikke opp for å endre eksisterende av hensyn til å sikre driftsgrunnlaget for bruket. Det er først og fremst bruken som skaper aktivitet og varig grunnlag for næringsvirksomhet relatert til turisme i kommunen, noe som igjen skaper både arbeidsplasser og skatteinntekter til kommunen fra den relaterte virksomheten. En vurderer det som meget positivt om en kan få etablert ytterligere områder og øke omfanget av denne type virksomhet rundt i kommunen. F.eks. omgjøring av våningshus eller nyetableringer. I tillegg kommer også fordelene av næringsaktivitet knyttet til selve utbyggingen samt drift og vedlikehold av bebyggelsen.

- **Endring fra naust til fritidsbebyggelse for varig opphold**

I forbindelse med kommunedelplan for Nordra sundet, ble det lagt inn mange områder for fremtidig fritidsbebyggelse og naust, der endelig bruk skulle avklares i forbindelse med detaljregulering. Forutsetningen var at en skulle videreføre en variert bygningsstruktur dvs. at noen bygninger kunne åpnes opp for varig opphold i deler av bygningen, mens andre skulle videreføres som naust/båthus o.l. uten mulighet for varig opphold. En har i forbindelse med tidligere revideringer særlig fått innspill om å omgjøre naust inn forbi kommunedelplanen for Egersund by. Dette er meget prinsipiell sak, da en åpner opp for at bygninger for varig opphold inn forbi byen ikke skal være helårsboliger og må vurderes nøye i forhold til konsekvenser av denne type endring.

- **Vurdere å ta ut byggeområder for fritidsbebyggelse som har ligger inne lenge**

Vurdere å ta ut byggeområder for fritidsbebyggelse som har ligger inne lenge Ved denne tematiske revisjonen vil en vurdere å ta ut byggeområder som har ligger inne i over 10 år og som det ikke er startet opp regulering av for å kunne gi plass til andre.

- **Avveining i forhold til andre viktige verdier herunder kommunens innbyggere**

Når en skal vurdere fortetting eller utvidelse av eksisterende byggeområder eller etablering av fremtidig byggeområder vil det være viktig at en gjennom kommuneplanen prøver å synliggjøre både sum av samfunnsmessige, arealmessige og miljømessige virkninger. Dette kan være både positive og negative virkninger.

- **Hytteturisme som ressurs**

Hytteturismen kan sees på som en form for turisme og er i seg selv positiv for kommunen og det lokale næringslivet. De som ferierer eller oppholder seg på hyttene i Eigersund er en ressurs i seg selv

i form av både å kunne bidra til lokalsamfunnet og innehar kompetanse o.l. Fritidsboligeiere kan være gode bidragsyttere lokalt og en bør se på ulike måter å involvere og invitere fritidsboligeiere i ulike fora.

Kontaktpunkter mellom lokalbefolkning og fritidsboligbefolkning kan være viktige for lokalsamfunnsutviklingen. Involvering fra større og bredere brukergrupper gir flere synspunkter, noe som kan bidra til bedre utvikling for lokalsamfunnet og økt verdiskaping.

- **Bærekraftig fritidsboligutbygging og fritidsboligområder**

Fritidsbolignæringen er en del av reiselivsnæringen og har de siste årene blitt en vesentlig andel av reiselivet. Det er derfor viktig at fritidsboliger og fritidsboligområder utvikles så bærekraftig som mulig og bør være et overordnet mål for kommuner, grunneiere, utbyggere og fritidsbolig-eiere.

Bærekraftig fritidsboligutbygging og fritidsboligområder bør vektlegge de tre dimensjonene i planlegging, utbygging og drift:

- Bevaring av miljø, natur og kultur
- Styrking av sosiale verdier
- Økonomisk levedyktighet

- **Biologisk mangfold og naturmangfoldloven**

Kommunen skal gjennom sin planlegging ivareta hensynet til biologisk mangfold og naturmangfold og synliggjøre konsekvenser av tiltak i forhold til disse temaene.

Den samlede strandlinjen langs kysten av Eigersund kommune er om lag 100 km – dersom en regner med øyer, skjær, vik og bukter. I motsetning til Sørlandets skjærgård med myke svaberg og rolige farvann, ligger vår kystlinje for det meste eksponert mot Nordsjøen og består i tillegg av utilgjengelige klipper og berg. Disse forholdene gir en knapphet på attraktive og egnede arealer til kystfriluftsliv og båtutfart. En må også være obs på indirekte følger av økt hyttebygging i sårbare områder; økt aktivitet, løse hunder og katter etc.

Det er et mål at all ny tilrettelegging og utbygging skal skje skånsomt og uten langvarige og irreversible skadevirkninger for det stedegne dyre- og plantelivet. Dette er innarbeidet i vurderingsskjemaet som benyttes for å vurdere innspill.

- **Lokal verdiskaping**

Både byggevirksomhet og bruk av fritidsboligene gir økt verdiskaping for lokalt næringsliv. Større oppdragsmengde og økt omsetning for lokalt næringsliv gir positive ringvirkninger for kommunen og lokalsamfunnet, i form av sysselsetting og skatteinntekter. Det er viktig at kommunen har fokus på å forsøke å sette mål for lokal verdiskaping av fritidsbebyggelse og at kommunene legger strategier for lokal verdiskaping og bærekraftig utvikling i en utbyggings- og driftsfase. Kommunen kan med sin tilretteleggerrolle bidra til å legge til rette for økt verdiskaping i lokalt næringsliv. Vurderinger av dette på overordna nivå kan f.eks. påvirke rekkefølgebestemmelser, utbyggingsavtaler og tidsperspektiv for utbygging.

Betydningen av hytteturismen lokalt eller regionalt er naturligvis nært knyttet opp til antall hytter og hvor mye disse hyttene brukes og hvor mange som oppholder seg på hyttene. Undersøkelser fra andre områder viser at et gjennomsnittstall fra de forskjellige norske undersøkelsene viser at antall personer som er samtidig på hyttene varierer fra et gjennomsnitt på 2,8 til nærmere 4. En undersøkelse fra de som har hytte i Sigdal og Krødsherad viser at de bruker hytta gjennomsnittlig ca. 30 døgn pr år, medregnet bruk av familie og venner.

I takt med økende urbanisering, mobilitet og velstand blir det vanligere med en «toboligitilværelse» der grensene mellom bolig, fritidsbolig og arbeidsplass er på veg til å viskes ut. Det er klart at for

kommuner /regioner med en forholdsvis stor hyttebestand utgjør overnattingen på hyttene en relativt stor del både sett i forhold til kommersiell overnattingsvirksomhet og i forhold til den permanente befolkningen. Denne utviklingen gir mange positive ringvirkninger, slik som helse- og trivselsvirkninger, lokal og regional verdiskaping, økonomiske ringvirkninger for grunneiere, økt grunnlag for lokal tjenesteyting og transporttilbud, og bedre aktivitetstilbud og tilgang til friluftsområder. Utviklingen gir også en rekke areal- og miljøpolitiske utfordringer, som økt vegbygging og biltransport, arealforbruk og landskapsinngrep, økt ferdsel i sårbare områder, reduksjon av store sammenhengende naturområder, økt energiforbruk og belastning av kommunale tjenester som helse o.l.. Hvor stor omsetning som skapes lokalt av etterspørselen fra hytteturistene vil være et produkt av:

- antall hytter,
- antall døgn/dagsbesøk ved hyttene ,
- antall personer som oppholder seg på hyttene
- totalt forbruk knyttet til å eie og bruke hyttene og
- hvor stor del av forbruket til hyttegjestene som legges igjen i området.

Undersøkelser viser at andelen som kjøpes lokalt ser ut til å være høyere på lengre ferieturer enn på weekendopphold. Undersøkelser viser at en hytteeier kjøper stort sett varer og tjenester i det lokalsamfunnet der denne har fast bopel og der hytta ligger. Enkelte tjenester vil det være nødvendig, eller i alle fall naturlig å kjøpe lokalt. Ved lengre opphold vil det også være nødvendig å kjøpe en del matvarer lokalt. For øvrig vil

hytteeieren kunne velge hvor varer kjøpes inn, om det er på hjemstedet, underveis til hytta, lokalt eller andre steder. En del tjenester vil også kunne kjøpes utenfor lokalområdet, f.eks. håndverkertjenester. Valgene vil gjøres i form av en vurdering og sammenlikning av forhold som pris, vareutvalg og tilgjengelighet, service og kvalitet, transportkostnader, tidsbruk. Uansett er det viktig å være klar over at det som til slutt avgjør hvor mange penger som brukes lokalt synes å ha nær sammenheng med det lokale tilbudet.

Når det gjelder oppussing og rehabilitering, viser undersøkelser at nesten 4 av 10 hytteeiere svarer at de har pusset opp eller rehabilitert egen hytte i løpet av det siste året. Sett under et for alle hytter i Norge snakker vi om nesten 10 mrd. kroner som brukes på oppussings- og rehabiliteringsarbeider på eksisterende hytter pr. år. Mye av dette er varer og tjenester som kan tilbys lokalt.

- Når boliger brukes som fritidsbolig

Fritidsbolig får et annet uttrykk i byene uten boplikt på Sør-/Sør-Vestlandet der boliger brukes som fritidsboliger. Byer som Flekkefjord har f.eks. en stor andel «fritidsboliger» i sitt historiske sentrum. Dette åpner for andre problemstillinger som f.eks. «avfolkning» utenfor sesong, boplikt mm. Dette har frem til nå ikke vært et stort omfang i Eigersund, selv om det en noen boliger i byen som benyttes som fritidsbolig. En levende by er avhengig av levende bygg, og omgjøring av bygg inn forbi kommunedelplanen for Eigersund by vil frarådes og rådmannen legger ikke opp til en slik utvikling..

4. STATUS FOR FRITIDSBEBYGGELSE I EIGERSUND KOMMUNE

4.1 Innholdet i begrepene hytter, fritidsboliger, second homes

Fritidsboliger omfatter vanligvis eiendommer som er ikke-primære boliger for en eier og som i hovedsak blir brukt i forbindelse med fritid, rekreasjon og i denne sammenheng også hytter som benyttes i forbindelse med næringsvirksomhet.

Lowverket definerer fritidsbebyggelse som «Som utgangspunkt er plan- og bygningslovens betegnelse i §§25.1 og 82 brukt, dvs. fritidsbebyggelse (fritidsboliger og tilhørende uthus). I tillegg er det gjort følgende viktige avgrensning; Ved registrering av eksisterende hytter er det kun bygninger med bygningstypekode 91 fritidsbygg (hytter, sommerhus) i GAB-registeret som er tatt med. Våningshus og helårsbolig som

benyttes som fritidsbolig, seterhus, naust o.l.

er ikke med.» Det legges til grunn at det er relativt mange våningshus og helårsboliger som benyttes som fritidsbolig i Eigersund samt et ukjent antall båthus o.l.

4.4 Status for fritidsbebyggelse i Eigersund

Eigersund kommune har 102 eksisterende og fremtidige byggeområder for fritidsbebyggelse i kommuneplanen og dette er en økning på omlag 60% i forhold til 2000. Disse byggeområdene omfatter et samlet areal på om lag 5200 daa.

Av disse er 75 ferdig regulert, mens 27 byggeområder i gjeldende kommuneplan er enten under regulering eller ikke er startet opp regulering for. I tillegg er det rundt 17 reguleringsplaner som ikke er ferdig utbygd enda. Ved denne tematiske revisjonen vil en vurdere å ta ut byggeområder som har ligger inne i over 10 år og som det ikke er startet opp regulering av for å kunne gi plass til andre.

Eigersund kommune er å regne som en stor hyttekommune i Rogaland og en har bl.a. om lag dobbelt så mange hytter som gjennomsnittet i Rogaland. Samlet har en over 1261 registrerte fritidsboliger, samt et ukjent antall andre bygninger som brukes som fritidsboliger uten å være registrert for eksempel sjøbuer, bolighus m.m. Det kan nevnes at en har 523 båthus, naust og sjøbuer i Eigersund kommune.

Enkelte område er i ferd med å nå et metningspunkt for hva det kan tåle av hyttebygging. En bør generelt være forsiktig med å privatisere områder i kommunen for noen få, på bekostning av kommunens 15 000 innbyggere.

Som eksempel kan en nevne at på strekningen fra Leidland til og med Skadbergstronda, er allerede om lag 70% av strandsonen på Eigerøysiden lagt ut som byggeområder, hovedsakelig til fritidsbebyggelse. Det er dermed kun igjen om lag 30% av strandsonen som ikke er omfattet av ulike typer byggeformål på strekningen. Med tanke på at dette er den delen av Nordra Sundet som er lettest tilgjengelig også for kommunens innbyggere vurderer rådmannen at tåleevnen langt er overskredet når det gjelder utbygging i 100-m beltet på strekningen. Dette viser hvor stort presset er i de mest tilgjengelige områdene i strandsonen og langs sjøen og hvor viktig det er å gjøre gode vurderinger som sikrer tilgang for både kommunens innbyggere og besøkende. Dersom ikke slike hensyn ivaretas vil det kunne komme i konflikt med «Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen».

Ved vurdering og prioritering av areal vil en bl.a. belyse vurderinger knyttet til lov og regelverk og gjeldende planer for området bl.a.:

- ikke være i konflikt med 100-meters beltet jfr. 100 m beltet og langs verna vassdrag
- ikke være i konflikt med 50m beltet langs sjø og vassdrag
- prioritere områder der en legger opp til fortetting eller utviding av eksisterende områder
- ikke endre grønstrukturer som er sikret i plan (friluftsområder, friområder o.l.)
- unngå INON områder (inngrepsfrie områder)
- god landskapstilpasning, ikke for bratt, på høydedrag m.m.
- prioritere prosjekt der hytter er tilleggsnæring (utleie/reiseliv)
- ikke i konflikt med jordvern hensyn og unngå å skape "lappetepper"
- arealøkonomisering
- prioritere lokalisering til områder som har eksisterende infrastruktur (strøm, avkjørsel, veg, vann og kloakk)

Oversikten viser byggeområder for fritidsbebyggelse i gjeldende kommuneplan som det ikke er startet opp eller ferdigstilt reguleringsplan for, i tillegg er det reguleringsplaner som det er startet opp regulering med formål å fortette:

Benevnelse i gjeldende kommuneplan	Fritidsboliger	100-beltet
BF 23	Sæstad	Nei
BF 28	Holan	Nei
BF19	Seglemsvågen (§12 i jordloven)	Ja
BF43	Mong	Nei
BF44	Leidland	Ja
H17	Nordmork	Nei
H35	Rødland	Nei
H36	Møgedal	Nei
H40	Kleivane	Nei
H5	Kydland	Nei
H9	Nevland	Nei
BF4	Tengsstranda	Ja
HF41	Svanes	Nei
HF42	Mong	Nei
HF40	Vassvik	Nei
HF39	Maurholen	Nei
HF1	Mong	Nei
HF15	Heigravatnet	Nei
HF16	Øygrei	Nei
HF26	Lien/Helleren	Nei
HF27	Tyslandsvadet	Nei
HF33	Egesvatnet	Nei
HF37	Eiaveien	Nei
HF42	Nålaug	Nei

Samlet vil de 24 byggeområdene utgjøre et potensiale for mange fritidsboliger i kommunen som ikke er realister. I tillegg er det om lag 270 fritidsboliger som ligger i allerede regulerte byggeområder som ikke er bygd enda. Dette gjør at det samlede potensialet for nye fritidsboliger ligger på om lag 500 fritidsboliger. I tillegg vil nye områder ev. fortetting av eksisterende i forbindelse med utarbeiding av denne planen.

Dersom en når et mål om til sammen 2000 fritidsboliger i kommunen vil dette gjøre Eigersund til en av de desidert største hyttekommunene i Rogaland og over dobbelt så store som Flekkefjord og vesentlig større en tradisjonelle hyttekommuner som Risør, Grimstad, Arendal, Suldal og samtlige Ryfylkekommuner mfl. .

BF-områdene som ble lagt inn i forbindelse med kommunedelplanen for Nodra Sundet videreføres uendret jfr. at kommunen forpliktet seg til dette for å få godkjent disse byggeområder i 100-m beltet. Dette kravet gjøres fremdeles gjeldende og bestemmelsen videreførtes.

4.2 Bosted for de som eier hytter og ulike typer av fritidsbebyggelse

Fritidsbebyggelse omfatter ulike typer «fritidshus» og som ligger under plan og bygningslovens byggeområder for fritidsbebyggelse;

- Hytter av tradisjonelle norske typer – som oftest er oppført kun med tanke på bruk i fritida.
- Hytter i klynge eller organisert tun – en mer moderne form for fritidsbebyggelse, bygd de siste to tiårene i tilknytning til resortutvikling.
- Kjedehytter og dobbelthytter – også utviklet i resortsammenheng
- Leiligheter , bygd spesielt for fritidsbruk, gjerne med et felles serviceanlegg. En annen art av denne bebyggelsen er de såkalte appartementshotellene. Disse regnes ikke med som fritidshus.

Fritidsbebyggelsen registrert i GAB regisiterert sier noe om hvor de som eier fritidsboliger i Eigersund er bosatt og fordeles på følgende måte:

Bosted	Prosentandel
Eigersund	35%
Rogaland	57%
Andre steder i Norge	7%
Utenlandske	1%

Flesteparten av de som eier fritidsboliger i Eigersund kommune bor i Rogaland og en stor del bor på Nord-Jæren (Stavanger, Sandnes, Sola og noe fra Jæren). Det er vanskelig å tallfeste behov og etterspørsel etter nye hytteområder i kommunen.

Tabell med eierstruktur indikerer at mange ser en verdi i å ha tilgang til gode rekreasjonsområder og hytter i rimelig nærhet til bostedet. Eigersund er først og fremst en viktig hyttekommune for Stavangerområdet og Nord Jæren. Lett tilgjengelige rekreasjonsområder blir stadig viktigere når byområdet fortettes. Det ligger også en klimagevinst i å unngå for lange reiser til fritidsboligen.

4.3 Andre forhold knyttet til fritidsbebyggelse

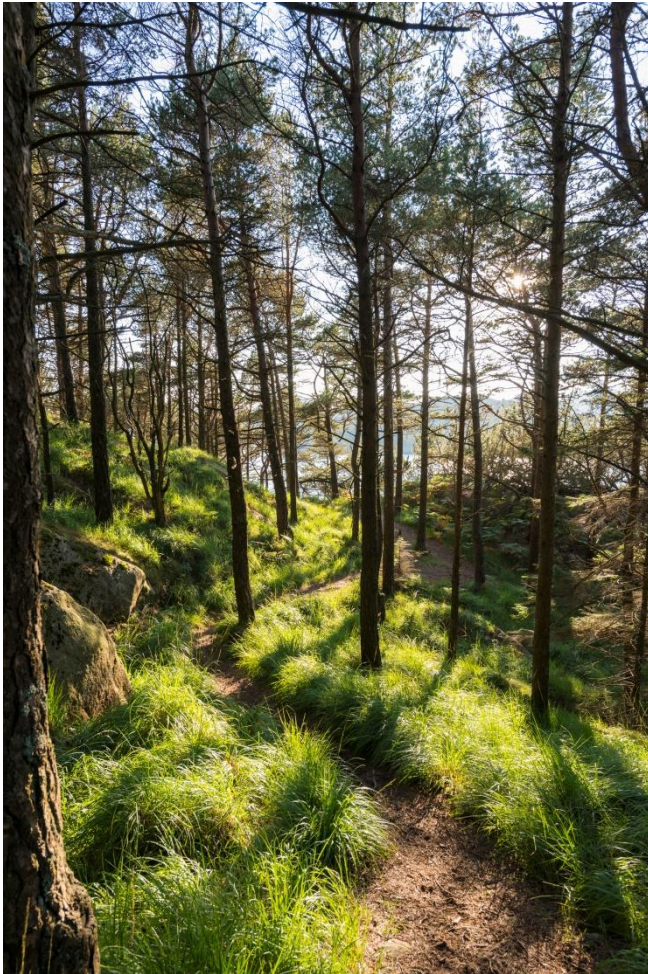
I Eigersund er de fleste fritidsboligene primært oppført for å fungere som feriebolig for privatpersoner. Noen av disse hyttene leies ut sporadisk. Det er også noen hytter som en del av jord- eller skogbruksnæringen og er tilleggsnæring. Dette kan omgås omfatte eldre bolighus o.l. uten at disse er registrert som hytter. Denne revideringen omfatter eksisterende og fremtidige byggeområde for fritidsbebyggelse samt områder for spredt fritidsbebyggelse.

- Motiv for å ha hytter.

I Norge har vi ingen statistikk eller undersøkelser som kan fortelle oss noe særlig om hytteeierne; f.eks. hvor de bor og egenskaper som alder, utdanning, inntekt, formue, utdanning, yrke osv. Det er mange motiv for å anskaffe og ha hytte. Det spenner fra de som ønsker nærhet til natur og avkopling til de som aktivt ønsker å benytte omgivelsene til aktivitet og underholdning. Samtidig er også en fritidsbolig en investering.

- Grunneiersamarbeid og utbyggingsavtaler

Grunneiersamarbeid er viktig for en mer helhetlig og konsentrert utbygging, i stedet for en mer

spredt fritidsboligbebyggelse ut fra hvor en investeringsvillig grunneier eller utbygger har arealer. Dette er også positivt for å unngå at en grunneier får alle fordelene, mens naboen får ulempene med ferdsel og å holde friluftsområde.

- Hytter og omgivelsene

Hytter og bruken av dem har konsekvenser av miljømessig art for området hyttene ligger i og av sosial, kulturell eller økonomisk art for befolkning og ulike interessegrupper (f.eks. næringsliv, grunneiere, bønder osv.). Disse konsekvensene vil kunne være av både positiv og negativ art.

En del oppmerksomhet er knyttet til om hyttebygging er forenlig med hensynet til en såkalt bærekraftig utvikling. Hyttebygging og hytteturisme kan sies å være en positiv bidragsyter til en bærekraftig utvikling dersom turismen har en positiv effekt for den lokale økonomien uten å skade naturmiljøet eller de lokale sosio-kulturelle tradisjonene.

Miljømessige problemer som følge av turisme generelt og hytteturisme spesielt er knyttet til flere forhold. Selve utbyggingen kan forringe den visuelle opplevelsen av naturen for andre friluftsjinteresserte og eventuelt hindre tilgang til naturområdene. Utbygging kan også føre til ødeleggelse eller forandring av vegetasjonen og til forsøpling. Videre kan hyttene ha konsekvenser for selve naturmiljøet, for eksempel i forhold til levevilkårene for villreinen eller andre dyr. De miljømessige konsekvensene er avhengig av hvordan hytteutbyggingen foregår og hvilke holdninger hytteeierne har til sine omgivelser. Hvordan kan det på en best mulig måte planlegges for at fritidsboligområder ikke hindrer allmennhetens adgang til uberørt natur, til sjø mv.?

- Lokaløkonomisk betydning av hytter

Årsaken til interessen for de regional- eller lokaløkonomiske effektene av hytteutbygging og hytteturisme er særlig at hytteutbygging kan bidra til å skape aktivitet lokalt. Dette gjelder både etterspørsel av varer og tjenester fra det lokale næringslivet, men også kommuneforvaltningens inntekter og utgifter. I tillegg til å være opptatt av lokaløkonomiske virkninger som følge av den etterspørselen og de ringvirkninger hytteturisme antas å skape, kan en også se på hytteeierne/turistene som ressurspersoner som kan dras med i lokalsamfunnets næringsliv på ulike måter.

5 DOKUMENTSTRUKTUR OG OPPBYGGING AV KOMMUNEDELPLANEN

Tematisk revidering av arealdelen er et juridisk dokument, hjemlet i plan- og bygningsloven. Kommunedelplanen vil bestå av en rekke dokumenter der noen vil et juridisk innhold, enten i form av konkret arealbruk og bestemmelser, eller i form av retningslinjer.

5.1 Planbeskrivelsen

Planbeskrivelse til arealdelen skal beskrive nærmere de konkrete arealplanfaglige løsninger. Planbeskrivelsen skal redegjøre for oppfølging av mål og strategier som ligger i samfunnsdelen. Beskrivelsen skal omfatte arealoppgaver for arealformål og en nærmere redegjørelse for lokalisering av arealformål. Beskrivelsen skal redegjøre for sentrale rekkefølgebestemmelser og hensynssoner m.m.

Hva som blir lagt inn i planbeskrivelsen og hva som vil bli vedlagt som egne faglige utredninger vil man avklare nærmere gjennom planprosessen.

5.2 Arealplankart

Arealplankartet bygger på plan- og bygningslovens juridiske definerte arealformål, hensynssoner og symbolbruk, og er juridisk bindende for al arealbruk i kommunen. En ser for seg to kart – et der kun byggeområder for fritidsbebyggelse blir vist og et der alle arealformålene i kommuneplanen blir vist slik at en ser sammenhengene bedre.

5.3 Bestemmelser og retningslinjer

Bestemmelser og retningslinjer følger arealdelen som et eget dokument. Bestemmelsene er juridisk bindende, mens retningslinjene er veiledende.

5.4 Konsekvensutredning og Risiko- og sårbarhetsanalyse

En konsekvensutredning (KU) er en kartlegging av et tiltaks konsekvenser for miljø, naturressurser, kulturminner eller samfunn. Konsekvensutredninger skal sikre at eventuelle virkninger blir tatt hensyn til når et tiltak planlegges og når tiltaket besluttes gjennomført. Hensikten med ROS-analysen er å identifisere trusler for derved å kunne sette inn forebyggende tiltak og nødvendig beredskap.

Kommuneplanen omfattes av reglene om konsekvensutredninger, jfr. PBL § 4-2;

...kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og.. som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - konsekvensutredning - av planens virkninger for miljø og samfunn.

For hvert av områdene i arealplanen hvor det foreslås vesentlig endring i arealbruken, skal det gjennomføres en konsekvensutredning. Konsekvensutredningen skal gjøres med utgangspunkt i en vurdering av konfliktene tilknyttet endring av arealbruken. Vurderingen av konsekvenser skal baseres på kjente registreringer, faglig skjønn, befaringer i de ulike områdene og andre kjente opplysninger.

For å håndtere innspill fra private, organisasjoner og bedrifter mv., har en utarbeidet et eget skjema for innspill til kommuneplanen som vil være klar til planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn. Konsekvensutredningen og ROS-analysen av det enkelte innspill samt sumvurdering av alle tiltakene skal følge arealdelen gjennom den formelle planleggingsprosessen som vedlegg til planforslaget. Det er også utarbeidet et eget skjema for vurdering av innspillene som fylles ut for hvert innspill som omfatter 59 ulike punkt som vil belyse virkningen av innspillet når det gjelder ROS/KU og gir et godt grunnlag for å konflikt avklare innspillene.

5.5 Fagutredninger og spørreundersøkelse

1. Kartlegging av 100-metersbeltet i Eigersund

Det ble i 2006 foretatt en kartlegging av 100-metersbeltet i Eigersund basert på kartdata og registerdata. Resultatet av kartleggingen er å gi et bedre grunnlag for å vurdere innkomne innspill til planarbeidet samt få avklart aktuelle problemstillinger knyttet til strandsonen. Denne kartleggingen bør revideres.

2. Konsekvensutredning – for de enkelte innspillene samt sumvirkning

Det vil for det enkelte innspill gjennomføres en kartlegging i eget skjema av ROS/KU basert på kjente forhold. Dersom ytterligere undersøkelser må til jfr. plan og bygningsloven, vil dette måtte gjennomføres av søker.

3. Fritidsboligeierundersøkelse blant de som har fritidsbolig i Eigersund

Det er utført svært få undersøkelser blant fritidsboligeiere langs kysten i Norge. Det er helt klart et behov for mer kunnskap om behov, ønsker mv., samt hva lokalsamfunn og næringsliv kan gjøre for å få mest mulig verdiskaping ut av fritidsboliger. En vil undersøke muligheten og kostnadene for å kunne gjort en spørreundersøkelse som del av planarbeid.

5.6 Temakart

I nødvendig utstrekning vil det bli utarbeidet temakart som følger kommunedelplanen. Temakartene skal primært være et faglig hjelpemiddel i den kommunale planlegging og forvaltning etter plan og bygningsloven.

6. FRAMDRIFT, ORGANISERING OG MEDVIRKNING

6.1 Planlegging under Covid-19 – særlige hensyn

Medvirkning i 2020 vil skje på en annen måte enn tidligere. Korona-epidemien utfordrer tradisjonelle medvirkningsmetoder, begrensninger vil gjøre det vanskeligere å utføre folkemøter, workshops med innbygger og lignende. En har i samarbeid med kommuneoverlegen og kommunikasjon lagt opp til en planprosess som ivaretar smittevernhensyn og som er fleksibel nok til å kunne fange opp i seg endrede forutsetninger.

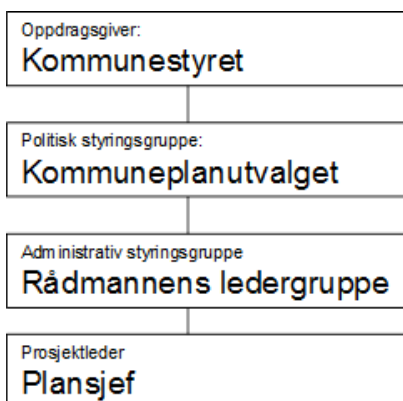
Hovedfokuset for denne planprosessen vil som i alle andre kommuner derfor bli digital medvirkning. Selv om dette kan virke begrensende for mange, vil det kunne virke befriende for andre. Det gir Eigersund kommune en stor mulighet til å utvikle seg innen digital medvirkning, med nye metoder for innbyggerinvolvering, og forhåpentligvis også med nye brukergrupper. Det er lagt opp til aktiv bruk av nettbaserte løsninger samt utstrakt bruk av «åpne kontordager» rundt om i kommunen med befaringer o.l. En har lagt vekt på å unngå møteformer med høy tetthet.

For alle aktiviteter som involverer innbyggere skal det legges en plan for gjennomføring for å sikre god smittevernhåndtering. Det vil bli foretatt en risikovurdering og avgjøre hvordan kravene til gjennomføring skal overholdes og det vil løpende bli vurdert om det er forsvarlig å avholde arrangementet. Det anbefales fra FHI å ha mindre grupper for å redusere antall kontakter. Da kan man redusere smitterisiko, lette arbeidet ved en eventuell senere smitteoppsporing og hindre at mange må følges opp med testing eller karantene.

Ved å ha «åpne kontordager» vil en kunne ivareta dette samtidig som en gir lett tilgang til kommunens innbyggere i sitt lokal miljø. Det er lagt opp til 2 åpne kontordager på Hellvik, Eigerøy, Helleland og Egersund i forbindelse med å informere om planarbeidet samt få innspill til planen. Videre er det lagt opp til en åpen kontordag de samme stedene i forbindelse med offentlig høring og offentlig ettersyn. Dette kombineres med annonsering og gjøre informasjon tilgjengelig digitalt.

6.2 Organisering

Det er kommunestyret som er planmyndighet og dermed har det politiske ansvaret for den overordnede planlegging i kommunen. Planarbeidet er i utgangspunktet organisert som en ordinær kommuneplanprosess, der forskjellen er at revideringen omfatter et tema som skal ha særlig fokus..

Samtidig vil tema fritidsbebyggelse også måtte sees i sammenheng med andre arealformål i gjeldende kommuneplan.

Plankontoret vil ha ansvar for utarbeiding og ledelse av planprosessen samt fremme saken for politisk behandling. En legger opp til løpende kontakt og involvering av Kommuneplanutvalget og en har satt opp en rekke mulige møtetidspunkt. Programmet for møtene i Kommuneplanutvalget vil bli en kombinasjon av behandling av saker, orienteringer fra interne og eksterne samt andre typer involvering herunder andre aktiviteter etter behov som for eksempel befaring m.m.

Det er kommuneplanutvalget som 1. gangs behandler forslaget til planprogram for utlegging på høring og offentlig ettersyn, mens kommunestyret fastsetter planprogrammet etter innstilling fra kommuneplanutvalget. Samtidig med at det varsles planoppstart, skal det vedtas å legge forslag til planprogram ut på høring. I høringsperioden (min 6 uker) er planprogrammet ute til offentlig ettersyn der myndigheter, organisasjoner og privatpersoner kan komme med uttalelser. Det vil bli avholdt gjennomført informasjonsarbeid i tråd med planprogrammet i høringsperioden. Disse

VEDLEGG 1: Nasjonale mål og rammer for planarbeidet

Lover og forskrifter

- Lov om planlegging og byggesaks-behandling (plan- og bygningsloven) (plandelen) (01.07.09)
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) (01.01.09)
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) (i kraft 01.01.09)
- Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova) (01.08.06)
- Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre (27. juni 2008) mfl.
- Naturmanfoldsloven
- Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven)

Stortingsmeldinger m.m

- Stortingsmelding nr 29 (1996-97) om regional planlegging og arealpolitikk
- Stortingsmelding nr 23 (2001-2002) om bedre miljø i byer og tettsteder
- Stortingsmelding nr 31 (1996-97) om distrikts- og regionalpolitikken
- Stortingsmelding nr 58 (1996-97) om miljøvernpolitikk for ei bærekraftig utvikling
- Stortingsmelding nr 28 (1997-98) Oppfølging HABITAT II
- Stortingsmelding nr 29 (1998-99) Om energipolitikken
- Stortingsmelding nr. 21 (2004-2005) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand"
- Stortingsmelding nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring
- Stortingsmelding nr 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge
- Stortingsmelding nr 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og
- St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan
- St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk
- St.meld. nr. 22 (2007-2008) Samfunnssikkerhet
- St.meld. nr. 20 (2006-2007) Nasjonal strategi for å utjevne sosiale forskjeller
- St.meld. nr. 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning
- St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen
- St.meld. nr 16 (2004-2005) Leve med kulturminner
- St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring
- St.meld. nr. 16 (2006-2007) Tidlig innsats for livslang læring
- St.meld. nr 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering
- St.meld. nr. 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening
- St.meld. nr. 25 (2005-2006) Omsorgsplan 2015
- St.meld. nr. 23 (2001-2002) Bedre miljø i byer og tettsteder
- St.meld. nr 39 (2000-2001) Friluftsliv
- NOU 2006-6 Når sikkerheten er viktigst
- Nasjonal helseplan (2007-2010)
- Nasjonal strategi for det tobakksforebyggende arbeidet 2006-2010
- Nasjonal handlingsplan for trafiksikkerhet på veg 2006-2009
- Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne (01.12.2004).
- Retningslinje T-1442 Støy i arealplanlegging (26.01.2005)
- Rundskriv T-5/99 B om Tilgjengelighet for alle (29.12.99)
- Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene (04.09.09)

Rikspolitiske retningslinjer (RPR)

RPR er en måte å formidle den nasjonale politikken i kommune- og fylkesplanleggingen. RPR formidler den nasjonale politikken som premisser for planleggingen i kommuner og fylkeskommuner. Det er følgende relevante rikspolitiske retningslinjer som legger premisser for kommuneplanens arealdel:

- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- T-1450 Planlegging av fritidsbebyggelse

Arealpolitiske føringer

Gjeldende arealpolitiske føringer fremgår bl.a av St.meld. nr. 26 (2006-2007)

Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand:

- Arealpolitikken skal legge til rette for redusert utslipp av klimagasser.
- Arealplanleggingen skal bidra til å redusere klimaendringenes trussel mot liv, helse og materielle verdier, samt samfunnsviktige funksjoner og infrastruktur.
- Transportpolitikken i byområdene skal bidra til reduserte klimagassutslipp, bedre bymiljø og helse og økt tilgjengelighet for alle.
- Byer og tettsteder skal utvikles slik at miljø, livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsforming og boligkvalitet, tilgjengelige utearealer med høy kvalitet og sammen hengende grønnsstrukturer med gode forbindelser til omkringliggende naturområder.
- Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk.
- Årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010.
- Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk.
- Strandsonen skal bevares som et natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle.
- Vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som sikrer vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.

Regionale planer

Rogaland fylkeskommune har flere planer som er retningsgivende for kommunens planlegging, de mest sentrale er:

- Fylkesdelplan for Friluftsliv, Idrett, Natur og Kultur (FINK)
- Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning (som forventes vedtatt i juni,
- Fylkesdelplan for areal og transport i Dalane.
- Fylkesdelplan for vindkraft
- Regional plan for energi og klima i Rogalan
- Regionalplan for landbruk
- Regional kulturplan for Rogaland
- Regionalplan for folkehelse
- Regional reiselivsstrategi
- Regionaplan for kultrummer

Forventninger til kommunal tjenesteyting, utviklingsarbeid og forvaltning

I tillegg til konkrete nasjonale forventninger til kommunal planlegging, har staten også klare forventninger til øvrig tjenesteproduksjon. Disse er ikke samlet i ett dokument, men kommer gjerne som statlige føringer overfor sektorene. Et helsefremmende perspektiv med positivt fokus på folkehelse, barn og unge, forebyggende strategier, er andre eksempler på føringer som er styrende for måten kommunen legger opp sitt tjenestetilbud. Det knyttes også forventninger til at kommunene skal ta i bruk ny teknologi og digitaliseringsverktøy for å effektivisere tjenester og ressursbruk herunder omsorgsteknologi.

